

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001050

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондаревський Іван Леонідович

2. Ivan L. Bondarevskyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6903-4186

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 211

Назва наукової спеціальності: Ветеринарна медицина

Галузь / галузі знань: ветеринарна медицина

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Ветеринарна медицина

Дата захисту: 13-05-2026

Спеціальність за освітою: лікар ветеринарної медицини

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12291

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.41.55

Тема дисертації:

1. Шлунково-кишкові стронгілідози жуйних у зоні Лісостепу (поширення, діагностика та заходи боротьби)
2. Gastrointestinal strongyloidoses of ruminants in the forest-steppe zone (distribution, diagnostics and control measures)

Реферат:

1. У дисертації теоретично узагальнено та експериментально вирішено наукову проблему щодо поширення, видового складу збудників стронгілідозів органів травлення жуйних тварин (великої рогатої худоби, овець та кіз) в умовах одноосібних селянських та фермерських господарств Дніпропетровської та Кіровоградської областей (Україна), впливу температури та абіотичних факторів на строки розвитку й виживання яєць і личинок стронгілід, життєвої діагностики, лікувально-профілактичних заходів за стронгілідозів органів травлення жуйних тварин. Встановлено, що стронгілідози шлунково-кишкового тракту є поширеними інвазіями серед великої рогатої худоби, овець та кіз у одноосібних селянських та фермерських господарств Дніпропетровської та Кіровоградської областей, де середня EI становить відповідно 15,8 %, 14,8 % і 16,3 %, а середня інтенсивність інвазії за результатами життєвої копроовоскопічної діагностики у овець складає $190,4 \pm 38,4$ яєць/г, у кіз – $158,2 \pm 31,8$ яєць/г та у великої рогатої худоби – $147,6 \pm 34,5$ яєць/г. За результатами життєвої діагностики з'ясовано, що видовий склад збудників стронгілідозів органів травлення у жуйних

тварин представлений: *Nematodirus spathiger* (Railliet, 1896); *Bunostomum* (Railliet, 1902); *Oesophagostomum* Molin, 1861 та *Haemonchus* Cobb, 1898. З'ясовано, що стронгілози органів травлення у жуйних тварин частіше перебігають у вигляді мікстинвазій разом зі збудниками протозоозів, нематодозів та цестодозів, що локалізуються в травному тракті великої рогатої худоби, овець та кіз. За результатами зажиттєвої копроовоскопічної діагностики встановлено, що у великої рогатої худоби частка мікстинвазій становить 61,7 %, у овець – 63,6 %, а у кіз, відповідно 74,6 %. Головною особливістю є те, що домінуючими виявились саме двокомпонентні інвазії. Так, у великої рогатої худоби вони складають 68,3 %, у овець 64,6 % та у кіз 61,4 %. Трикомпонентні інвазії були на третьому місці в асоціації гельмінтів травного тракту (21,9–38,6 %).

Співчленами стронгілід органів травлення у великої рогатої худоби виявились найпростіші *Eimeria* spp. (8,53 %), трематоди *Fasciola hepatica* (18,29 %), *Dicrocoelium dendriticum* (23,17 %) і *Paramphistomum* spp. (14,63 %), нематоди *Toxocara vitulorum* (15,8 %) та цестоди *Moniezia benedeni* (6,1 %). У овець до складу мікстинвазій входили найпростіші *Eimeria* spp. (20,5 %); трематоди *Dicrocoelium dendriticum* (26,1 %); нематоди *Trichuris* spp. (18,0 %) та цестоди *Moniezia benedeni* (10,56 %). У кіз зареєстровано одночасний перебіг стронгілідозів разом із нематодами *Trichuris* spp. (25,0 %), трематодами *Dicrocoelium dendriticum* (20,45 %), найпростішими *Eimeria* spp. (15,95 %) та цестодами *Moniezia benedeni* (9,09 %). Встановлено особливості вікової та сезонної динаміки інвазування жуйних збудниками стронгілід органів травлення з урахуванням способів лабораторної діагностики. Так, вікова динаміка стронгілідозної інвазії у великої рогатої худоби характеризується найвищою екстенсивністю інвазії у нетелів (18,82 %), а у овець і кіз – у віці 12–24 міс. (37,4 % і 40,7 % відповідно). Найвищі показники інтенсивності стронгілідозної інвазії відмічено у овець і кіз у віковій групі 4–12 міс. (193,4±33,8 та 243,1±36,5 яєць/г), тоді як у великої рогатої худоби – у телят віком 6–12 міс. (155,5±29,7 яєць/г). У середньому найвищу інтенсивність інвазії у овець за результатами зажиттєвого копроовоскопічного дослідження зафіксовано у вересні – 680,0±57,4 яєць/г ($p < 0,05$). Пік стронгілідозної інвазії спостерігається влітку (20,9–24,63 %) та восени (31,4–35,25 %). Проведеними дослідженнями встановлено, що найбільш сприятливими умовами для розвитку яєць і формування інвазійних личинок (L3) стронгілід органів травлення у овець є наявність вологи та температура 26,0±1,0 °C, за яких виживає 90,3 % личинок ($p < 0,05$). За впливу температури -3,0 °C на яйця стронгілід і подальшого їх культивування у термостаті за температури 26,0±1,0 °C виживає до 71,0 % яєць, з яких у 64,0 % формуються личинки L3 ($p < 0,05$). За відсутності аерації та за температури 26,0±1,0 °C у лабораторних умовах формується лише 7,7 % личинок L3 ($p < 0,05$). При порівнянні кількісних методів діагностики у овець з'ясовано, що за модифікованим методом МакМастера середня кількість яєць стронгілід у 1 г фекалій становить 526,7±261,1, за методом Міні-Флотак – 478,7±257,9, а за модифікованим методом Корнелла-Вісконсіна – 438,9±262,8 яєць/г. Модифікований метод Мак-Мастера є ефективнішим за метод Міні-Флотак за показником середньої кількості виявлених яєць стронгілід на 9,1 %, а за модифікований метод Корнелла-Вісконсіна – відповідно на 16,7 % ($p < 0,05$). Отримано нові дані щодо способу кількісного гельмінтокопроовоскопічного дослідження з лімітом виявлення 2,5 або 5,0 яєць/г. Встановлено, що удосконалений спосіб має 100 % аналітичну чутливість при штучному додаванні яєць за низького ступеня інвазії (10–50 яєць/г). При зростанні кількості яєць до 200 або 500 в 1 г фекалій різниця між трьома методами є статистично вірогідною ($p < 0,05$).

2. The dissertation theoretically summarizes and experimentally solves the scientific problem concerning the prevalence and species composition of the causative agents of gastrointestinal strongyles infections in ruminants (cattle, sheep, and goats) under the conditions of individual peasant and farm holdings in the Dnipropetrovsk and Kirovohrad regions of Ukraine, the influence of temperature and abiotic factors on the development and survival of strongyles eggs and larvae, ante-mortem diagnostic methods, and the implementation of therapeutic and preventive measures against gastrointestinal strongyles infections in ruminants. Gastrointestinal strongyles of ruminants are a common infestation in private and commercial farms of Dnipropetrovsk and Kirovohrad regions. It was found that strongyles of the gastrointestinal tract are most common among cattle, sheep, and goats, 15.8 %, 14.8 % and 16.3 %, respectively. The average intensity of strongyles infestation is 190.4±38.4 eggs/g in sheep, 158.2±31.8 eggs/g in goats, and 147.6±34.5 eggs/g in cattle, respectively. According to the results of the ante-mortem diagnosis, the species composition of the causative agents of gastrointestinal strongyles in ruminants was

represented by: *Nematodirus spathiger* (Railliet, 1896); *Bunostomum* (Railliet, 1902); *Oesophagostomum* Molin, 1861; and *Haemonchus* Cobb, 1898. It was found that gastrointestinal strongyles infections in ruminants most frequently occurred as mixed invasions together with protozoan, nematode, and cestode pathogens localized in the digestive tract of cattle, sheep, and goats. According to the results of ante-mortem coproscopic diagnosis, the proportion of mixed invasions in cattle was 61.7 %, in sheep – 63.6 %, and in goats – 74.6 %, respectively. A key feature was that two-component invasions were dominant, accounting for 68.3 % in cattle, 64.6 % in sheep, and 61.4 % in goats. Three-component invasions ranked third in the associations of helminths of the digestive tract (21.9–38.6%). In cattle, gastrointestinal strongyles were associated with protozoa of the genus *Eimeria* spp. (8.53%); trematodes *Fasciola hepatica* (18.29 %), *Dicrocoelium dendriticum* (23.17 %), and *Paramphistomum* spp. (14.63 %); the nematode *Toxocara vitulorum* (15.8 %); and the cestode *Moniezia benedeni* (6.1 %). In sheep, mixed invasions included protozoa *Eimeria* spp. (20.5 %); the trematode *Dicrocoelium dendriticum* (26.1 %); nematodes of the genus *Trichuris* spp. (18.0 %); and the cestode *Moniezia benedeni* (10.56 %). In goats, simultaneous infections of gastrointestinal strongyles were recorded together with *Trichuris* spp. (25.0 %), *Dicrocoelium dendriticum* (20.45 %), *Eimeria* spp. (15.95 %), and *Moniezia benedeni* (9.09 %). The specific features of age-related and seasonal dynamics of gastrointestinal strongylid infection in ruminants were established, taking into account the methods of laboratory diagnosis. The age-related dynamics of strongylid invasion in cattle were characterized by the highest prevalence in heifers (18.82 %), whereas in sheep and goats, the highest prevalence was noted at 12–24 months of age (37.4 % and 40.7 %, respectively). The highest levels of infection intensity were observed in sheep and goats aged 4–12 months (193.4±33.8 and 243.1±36.5 eggs/g), while in cattle, the highest intensity was recorded in calves aged 6–12 months (155.5±29.7 eggs/g). On average, the highest infection intensity in sheep based on ante-mortem coproscopic examination was recorded in September, 680.0±57.4 eggs/g ($p<0.05$). The peak of strongylid infection occurred in summer (20.9–24.63 %) and autumn (31.4–35.25 %). The conducted studies established that the most favourable conditions for the development of eggs and the formation of infective third-stage larvae (L3) of gastrointestinal strongyles in sheep were the presence of moisture and a temperature of 26.0±1.0 °C, under which 90.3 % of larvae survived ($p<0.05$). Under exposure of strongylid eggs to a temperature of –3.0 °C followed by incubation in a thermostat at 26.0±1.0 °C, up to 71.0 % of eggs survived, of which L3 larvae developed in 64.0 % ($p<0.05$). In the absence of aeration and at 26.0±1.0 °C under laboratory conditions, only 7.7 % of L3 larvae were formed ($p<0.05$). When comparing quantitative diagnostic methods in sheep, it was found that, according to the modified McMaster method, the mean number of strongylid eggs per gramm of faeces was 526.7±261.1, according to the Mini-FLOTAC method, 478.7±257.9, and according to the modified Cornell–Wisconsin method, 438.9±262.8 eggs/g. The modified McMaster method was more efficient than the Mini-FLOTAC method in terms of the mean number of detected strongylid eggs by 9.1%, and more efficient than the modified Cornell–Wisconsin method by 16.7%, respectively ($p<0.05$). New data were obtained on the method of quantitative helminthic oviscopic examination, with a detection limit of 2.5 or 5.0 eggs per gram of faeces.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Bondarevskiy I. L., Kruchynenko O. V., Peredera O. O., Peredera R. V. Three different faecal egg counting techniques in ruminants. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*. 2024. № 15 (4). P. 776–781.
<https://doi.org/10.15421/022412>

- 2. Кручиненко О. В., Бондаревський І. Л. Аналіз ринку антигельмінтиків для жуйних тварин в Україні. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2022. № 4. С. 112–118. <https://doi.org/10.31210/visnyk2022.04.13>
- 3. Бондаревський І. Л. Поширення паразитозів шлунково-кишкового каналу жуйних у господарствах Кіровоградської та Дніпропетровської областей. Scientific Progress & Innovations. 2024. № 27 (1). С. 139–143. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.01.23>
- 4. Bondarevskiy I. L. Therapeutic efficacy of treatment measures for strongylidoses of sheep digestive tract. Scientific Progress & Innovations. 2025. № 28 (1). С. 124–127. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.01.20>
- 5. Кручиненко О. В., Бондаревський І. Л. Поширення паразитозів шлунково-кишкового тракту жуйних на території України (огляд). Досягнення та перспективи ветеринарної науки: матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції молодих вчених (м. Полтава, 20 жовтня 2022). Полтава, 2022. С. 55–58.
- 6. Кручиненко О.В., Бондаревський І.Л. Порівняння методів Paracount-EPG™ kit (модифікований макмастера), Міні-Флотак та модифікованої техніки Віконсіна за ураження кіз шлунково-кишковими стронгілятами. Актуальні питання ветеринарної медицини: реалії та перспективи. Збірник тез доповідей всеукр. наук.-практ. конф. науковців, викладачів та аспірантів (м. Харків, 23 травня 2023). Харків, 2023. С. 159–160.
- 7. Бондаревський І.Л. Перспективи удосконалення кількісних копроовоскопічних та гельмінтоларвоскопічних методів (огляд). Сучасні досягнення та перспективи розвитку ветеринарної медицини, фармації та біології тварин: матеріали наук-практ. дистанційної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 8 червня 2023 року). Харків, 2023. С. 4.
- 8. Кручиненко О. В., Бондаревський І. Л. Порівняння копроовоскопічних методів діагностики Макмастера, Міні-Флотак й В. Н. Трача у разі ураження овець шлунково-кишковими стронгілятами. Актуальні аспекти розвитку ветеринарної медицини в умовах євроінтеграції : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 14–15 верес. 2023 р.). Одеса, 2023. С. 276–278.
- 9. Кручиненко О. В., Бондаревський І. Л. Ефективність флотаційних розчинів за копроскопічної діагностики стронгілідозів шлунково-кишкового тракту овець. Актуальні аспекти розвитку ветеринарної медицини в умовах євроінтеграції : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17–18 жовт. 2024 р.). Одеса, 2024. С. 127–129.
- 10. Кручиненко О. В., Бондаревський І. Л. Порівняння хімічних препаратів у якості дезінвазійних засобів проти яєць стронгілідного типу в овець. Сучасні проблеми біобезпеки та біозахисту: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Полтава, 24–25 квіт. 2025 року). Полтава, 2025. С. 37–40.
- 11. Бондаревський І. Л., Кручиненко О.В. Вплив температури на розвиток, виживання яєць і личинок стронгілід травного каналу жуйних тварин. Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (22–23 жовтня, 2025). Полтава, 2025. С. 125–126.
- 12. Бондаревський І. Л., Кручиненко О. В., Петренко М. О. Рекомендації з діагностики, заходів боротьби та профілактики стронгілідозів травного тракту жуйних. Полтава, 2025. 32 с.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Винаходи, корисні моделі, промислові зразки

Кручиненко О. В., Бондаревський І.Л., Іванов О. М. Спосіб кількісного гельмінтокопроовоскопічного дослідження : пат. 156464 Україна : G01N33/48. № А61D99/00 ; заявл. 11.01.2024 ; опубл. 26.06.2024, Бюл. № 26/2024. 4 с.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U103399

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кручиненко Олег Вікторович
2. Oleh V. Kruchynenko

Кваліфікація: д. вет. н., професор, 16.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3508-0437

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антіпов Анатолій Анатолійович
2. Anatolii A. Antipov

Кваліфікація: к. вет. н., доц., 16.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3955-3377

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Олександра Олександрівна

2. Oleksandra O. Boiko

Кваліфікація: к. б. н., доцент, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7299-9920

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493675

Місцезнаходження: вул. Сергія Єфремова, Дніпро, Дніпровський р-н., 49600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайлютенко Світлана Миколаївна

2. Svitlana M. Mykhailiutenko

Кваліфікація: к. вет. н., доц., 16.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6634-1244

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сквороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Євстаф'єва Валентина Олександрівна

2. Valentyna O. Yevstafieva

Кваліфікація: д. вет. н., професор, 16.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4809-2584

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сквороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Замазій Андрій Анатолійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Замазій Андрій Анатолійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кузьміна Наталія Миколаївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна